

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

Olivia Ruiz

LA COMMODE AUX TIROIRS DE COULEURS

Copyright © Olivia Ruiz 2020.

Originally published by JC Lattes, Hachette group.

Italian translation rights arranged through Vicki Satlow of The Agency srl.

Translation Copyright © 2023 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04634-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

OLIVIJA RUIS

Sve što
krijemo
u
fioci

Prevela Milica Simić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2023.

*Mojim roditeljima, mom bratu
i čitavoj mojoj porodici.
Ninu.*

*Ćutati a goreti od želje najgora je kazna koju možemo
sebi da priredimo.*

Federiko Garsija Lorca

*Ako ostane bez korena, za ljudsko biće je to frustracija
koja na neki način menja čistotu njegove duše.*

Pablo Neruda

Prolog

Gurnuli smo nameštaj u stranu i plesali cele noći plačući zajedno, moj deda i ja, i to nam je činilo dobro. Moja ćerka Nina se probudila i pridružila nam se. Već smo uspeli da je zarazimo virusom plesa. Nisam želela da ostavim dedu samog tog popodneva. Papi nema više ništa otkad je baka umrla.

Penjem se pešice na vrh Monmartra, zadihana, s tobom ispod jedne ruke, i usnulom ćerkom u drugoj. Iscrpljena od tuge, odjednom imam osećaj da sam moja baka pre osamdeset godina, koja se penje na Pirineje. Drhteći. Izgubljena. Odsečena. Ona od svoje zemlje, ja od njenog prisustva u budućnosti.

Toliko mnogo ljudi je došlo da se oprostí od nje, a deda i ja nismo poznavali ni polovinu. Nema sumnje da je odnela neke tajne sa sobom u grob, prokletnica... Ipak, bili

smo još ponosniji što smo zauzimali dva prva mesta u njenom srcu.

Bole me noge. Čini mi se da je Sveto srce veće za sprat-dva, kao onih večeri kad dolazim kući pripita. Zastajem. Više je od šest metara. Pa, bolje da krenem, kao što je govorila Abuela.

Otvaram vrata svog stana, palim svetlo i eto je, tu je. Komoda. Kod mene u stanu. Usred dnevne sobe, koja je ujedno i kuhinja. Ostala je magična i nakon odlaska moje bake. Ova misao mami mi osmeh na lice. I suze. Onda shvatam. Šta ću s tom prokletom komodom? Trideset kvadrata je dovoljno za Ninu i mene. Ali sad kad treba deliti tih trideset kvadrata sa komodom, biće komplikovano.

Kad je misteriozni predmet naše želje stigao u kuću moje bake, imala sam četiri godine. Ovaj događaj mi je i danas toliko svež u glavi da osećam kao da je bilo pre manje od sata. Grozničavo smo hiljadu puta pokušali, moji rođaci i ja, da gurnemo nos u tu komodu, koja nas je privlačila kao magnet svojim fiokama u bojama duge, s malim ključem u svakoj od njih koji je naprosto molio da bude okrenut, i pozlaćenim metalom kojim su uglovi bili ojačani, čineći nam je još nedostupnijom. Ipak, svaki put bi naša baka

ispustila jedan od onih svojih radikalnih uzvika koji su značili *ne*, a čiju tajnu je samo ona znala. Odmah bismo zbrisali, brže nego što bi nam trebalo da trepnemo. Ovi neuspeli pokušaji često su se završavali uzbuđljivim porodičnim sastancima, tokom kojih je naša mlada generacija zamišljala malo verovatnu bakinu *mamologiju*.

„A šta ako se u žutoj fioci nalazi fotografija mene i moje sestre, sijamske bliznakinje, koja je umrla na dan operacije razdvajanja? To bi objasnilo moj ožiljak na glavi...“

Moj mali rođak Maksim imao je svoju teoriju o plavoj fioci:

„Mislim da je tajna koju Abuela krije to da sam ja brat našeg rođaka Janika. Meni to deluje kao tačno. Mnogo više ličim na njega nego na tebe. Mama je imala komplikacije na dan tvog rođenja, pa više nije mogla da ima dece, i onda su joj mene dali da se uteši.“ Ipak, sva naša pitanja u vezi s komodom ostajala su bez odgovora.

Kao dete, pokušavala sam da iskoristim svoj položaj omiljene unuke da bi mi Abuela otkrila bar neku tajnu tog dragocenog blaga. Tako me je ponosno zvala „moj sunco-krete“. Ipak, ništa nije pomagalo. Moja baka je uvek bila ta koja odlučuje, ta koja budno pazi na nas. Bilo je to poput njenih jela: prvo vas neodoljivo mame, pa iznenade, a onda vam se nametnu svojim pikantnim ukusom. Međutim,

kad se obrok završi, u ustima i dalje lebdi sladak ukus, smirujući, jer vam ostaje utisak da ste strastveno voljeni.

Toliko sam čekala na ovaj trenutak da sad mogu i da umrem nakon što sam ga doživela. Konačno, posle toliko godina obuzdavanog nestrpljenja, saznaću zašto se toliko trudila da sakrije tajnu sadržanu u ovih deset fioka. Moja baka ih je zvala ormarićima za uspomene.

Stavila sam ćerku na spavanje. Toliko liči na nju. Nadam se da ću joj biti podjednako dobra mama koliko je i moja meni bila. Pustila sam ploču Enija Morikonea. Abuela. Niko je nikad nije zvao drugačije. S njenim crnim očima i preplanulom kožom, Abuela joj je dobro pristajalo. *Il Padrino. L'Abuela*. Inače, u mojoj porodici, ćerka majčinu majku, svoju baku, uvek naziva *Abuela*.

Da bih sebi spremila čaj, morala sam da prođem pored komode. Suze i osmeh su mi se odjednom, svom snagom, pojavili na licu, kao dva loše spojena gosta koji sede jedan pored drugog. Sećanje mi navire, i imam osam godina i niz emocija u rasponu od grozničave zavisti do već nostalgične svesti da će se neka važna stranica okrenuti. U meni sve bruji poput *harli dejvidsona*. Pokušavam da se pribrem. To je jedino što ona mrzi – sentimentalnost. Nikad je nisam videla da plače, i znala sam da me voli snažno,

nezaustavljivo, onako kakva je i sama bila. Onakva kakva sam i ja. Skoro. Onakva kakva bih volela da budem.

Mi u našoj porodici mnogo pričamo, i to veoma glasno, a posebno kad ništa ne govorimo. Jedini put kad je reagovala na jedno od mojih *Volim te*, odgovorila je: *I mi tebe volimo*. Nikad, ipak, nisam prestala da joj to govorim. Čak mi se na kraju i sviđalo da govorim to na određeni način. Svake sekunde njena ljubav prema meni izbijala je kroz sve njene pore. Nema potrebe za rečima. Ni nežnostima. Ili bi ih ponudila psu, kojeg je mazila gledajući u mene. A on, on mi je rado uzvraćao zagrljaje.

Ogromna komoda od punog hrastovog drveta ima deset fioka. Tri reda od po tri, koji nisu baš savršeno nivelisani, i jedna mala ružičasta ispod njih, sama. Moja fascinacija tom zabranjenom stvari godinama ne jenjava, i osećam da sam spremna da gurnem ruku u vatru. Gledam desetu fioku, onu najmanju, koja deluje kao da joj tu nije mesto. Najtajanstveniju.

Moja ruka gubi bitku i hvata se za ključ. Vrta mi se u glavi zbog onoga što ću otkriti. Otvaram fioku polako, uživajući u svakoj sekundi pre nego što se veo tajne napokon podigne.

Fioka je prilično popunjena, osećam to pod vrhovima znojavih i drhtavih prstiju. Od ogrlice od makarona do

pepeljare od slanog testa, tu se nalaze sva moja remek-dela. Sačuvala je apsolutno sve što sam ikad napravila za nju. Festival užasa sačuvanih kao blago. Sećanja se ponovo javljaju. Udaljavam se i počinjem da hodam, praveći stotinu koraka. Kao da još nisam spremna da krenem na veliko putovanje. Možda će mi za sada ružičasta fioka reći dovoljno.

Vadim jednu fotografiju na kojoj smo rođaci i ja ispred prikolice koju su deda i Abuela iznajmljivali svakog leta u kampu na Narbonskoj plaži. Naši nestašni osmesi i radost života, koja izbija s naših lica, osvežavaju izbleđeli papir. Bili smo srećni. Spavanje u položaju noge-glava u krevetu bake i dede, s njima, naravno, nije nam bilo nikakav problem. Naprotiv, kad bi neko od nas postao prevelik i morao da pređe na krevet na rasklapanje, da bi napravio mesto za nekog mlađeg, to je bila prava tragedija. Abuela i Papi bili su ceo naš život.

Sav moj, naročito. Osećala sam se sigurno s njima kad sam bila dete. Nadam se da sam sa svoje strane uspeła da i njima prenesem taj osećaj kad su zanemoćali u starosti.

Abuela je bila cement koji je spajao našu porodicu. Neko bi rekao da to što bi nas sve zajedno povela u kafe u Marseljeti nije bilo dobro za nas. Ipak, kad bi Abuela zaključila

da je nešto za nekoga dobro, nije ostajalo manevarskog prostora: svi bi to isto morali da zaključe.

Posmatram komodu krajičkom oka. Vidim koverat na dnu ružičaste fioke, prepoznajem bakin odlučan rukopis. A ako postoje i druge koverte? Počinjem da shvatam...

Moram to da uradim: da se bacim na prvu fioku, makar to značilo da ostanem tu sve do zore. Ponovo puštam Morikoneovu ploču. Sedam ispred komode s fiokama u boji. E, sad smo nas dve na redu, Abuela. Iznenadi me. Kao i uvek do sada.

1

Medaljon za krštenje

